HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואין צ"ל חדשים בישנים. משום דאמר כפ' המוכר את הספינה (ב"מ דף נה.): דכל מילי עתיקי מעלו בר ממתני' שיכרא דשכרא: **[מאי] (אבל) נותן לו שמריו דקמודע ליה.** דס"ד לתפ"ה מסור שלח ילמה בו מחמיס: **רבא אייתו ליה חמרא.** רצה גרסינן דמשכחן שהיתה מזיגתו משונה כדאמרינן בגדליס (דף נה.) ובכילד מעברין (עירובין דף נד.) למיל הלי מזיגת למזגת דלכא בריה דכ יוסף בר ס (חייל) והשתא ניחא הא דאמר רבא בפרק המוניע יין (שבת דף עז. ושם ד"ה דאמר) כל חמרא דלא דרי על מד תלת מיא לאו חמרא הוא ובפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין נו.) אמרינן אל יחסר אדם שלא הוליכו מהם לנשת אם יש שם כ"ג כנגד סנהדרי קטנה יושלים ואם לאו אין יושלים משמע דמזיגה על חד תרי דקרא [פיירי] במזיגת סתם בני אדם ומיהו קשה דמשמע סתם ס"ל לרבא דעיקר מזיגה כך דינה דמוקי מתני' דמזוג ג' חלקים מים ואחד יין ביין הסרוני דוקא דרבי ורבנן דלכא מוקי מזיגה דקרא דאל יחסר במזג בית הסרוני והכי מנהם מיוני פירש דאל יחסר במזג שלא יחסרו ג' מסנהדרי גדולה דמזג בגימ' ג' אבל אם יחסר מ"ט יאמרו כ"ג ואין ג"ד שקול מוסיפין עליהם אחד הרי כ"ג (ו) ומיהו בירושלמי משמע דאיירי במזיגת יין ממש:

ואין צריך לומר חדשים בישנים א**באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא** משביחו ב**אין מערבין שמרי יין בין אבל נותן לו את שמריו** ג**מי שנתערב מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא א"כ הודיעו ולא לתגר** אע"פ **שהודיעו שאינו אלא לרמות בו** ד**מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו** ה**התגר נוטל מה' גרנות ונותן לתוך מגורה אחת מה' גיתות ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יהא מתכוין לערב: גמ'** ת"ר אין צ"ל [א] **חדשות מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו (וכו'):** א"ר אלעזר עדא אמרה ו**כל באמת אמרו הלכה היא אמר** ר"נ ז**ובין הגיתות שנו והאידנא דקא מערבי שלא בין הגיתות אמר רב פפא דידעי וקא מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמר הא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא** ח**מתיר בדבר הנטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו (וכו'):** והא אמרת רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי ט**נותן לו את שמריו דקא מודע ליה הא מדקתני סיפא לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיעו מכלל דרישא אע"ג דלא מודע ליה אמר רב יהודה** י**ה"ק אין מערבין שמרים של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריו תניא נמי הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום: מי שנתערב מים ביינו ה"ז לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו וכו': רבא אייתו ליה חמרא מחנותא א"ל מזגיה טעמיה לא הוה בסים שדריה לחנותא א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל** יא**מזגא דידי מידע ידיע וכי תימא דטפי ומחייליה ומזבין ליה א"כ אין לדבר סוף: מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו וכו': תנא למחצה לשליש ולרביע אמר רב** יב**ובין הגיתות שנו: מתני'** יג**רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגילן לבא אצלו וחכמים** יד**מתירין ולא יפחות את השער וחכ"א** טו**זכור לטוב לא יבור את הגריסין דברי אבא שאול וחכמים** טז**מתירין** יז**ומודים שלא יבור מעל פי מגורה שאינו אלא בגונב את העין** יח**אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים: גמ'** יט**מאי טעמייהו דרבנן** כ**דאמר ליה אנא מפליגנא אמגוזי ואת פליג שיסקי: ולא יפחות את השער וחכ"א זכור לטוב וכו': מאי טעמא דרבנן** משום **דרכן עלך הזהב**

ואין ז"ל חדשים בישנים. פסק למכור לו ישנים לפ יערב בהן חדשים שהישנים יבישין ועושין קמח יותר מן החדשים: **מפני שמשביחו.** קשה מצשיה את הרך לפיכך פסק עמו לך מערב בו קשה. [ב] ודוקא קתני קשה ברך ולפ לך בקשה פסק עמו קשה לפ יערב בו את הרך. [ג] וכן אין לריך לומר חדשים בישנים דוקא לאכל ישנים בחדשים שפיר למי: **אין מערבין שמרי יין ביין.** בגמרא מפרש לה: **ימכרנו בחנות.** פרוטה פרוטה: **אלא א"כ הודיעו.** לכל אחד ואחד מהן שמים מעורבין בו: **ולא לתגר.** ימכרנו בזיל ואף על פי שהודיעו: **לפי שאינו נוקפו אלא לרמות.** ולמכרו בחנות: **מקום שנהגו להטיל מים ביין יטילו.** לכיון שנהגו אין כאן טעות שכל היינות בחזקת כן: **הסגר עוטל מחמש גרנות וכו'.** שהכל יודעין בו שלא גדלו בשדותיו ומצני אדם הרבה לוקח ובחזקת כן לוקחין: **מגורה.** לוקב שלוקבין בו תבואה. גורן הוא שדשין וזורין בו את התבואה ודרך התגר לקנות מבעלי בתים בשעת הגורן ולהכניס למגורה שלו: **אלא יפחות לערב.** ולהוסיף קול לקנות הרוב ממקום משופה לערב בו ממקום אחר ושכיניו סבורין שכל הפירות מחותו מקום: **גמ' ת"ר אין לריך לומר חדשות מארבע.** אין נכלע: **וישנות משלש.** אין נכלע: **דאין מערבין.** חדשות בישנות להוליל ובחזקת ישנות מוכרן ממלא מחנהו ומוכר לו זולות בחורת יקרות: **אלא אפי' חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין.** ואע"פ שהחדשות יקרות ממן: **מפני שאדם רוצה לישנן.** מפני שעילוי לריכן של חדשות אין מפני שהן טובות בישנות אלא שאדם רוצה לישנן. וזה שפסק עמו על הישנות אינו רוצה לישנן לפיכך אסור לערב בהו חדשות ואפי' מעולות בדמים: **עדא אמרה.** זאת אומרת. כל עדא כמו הדא: **באמת אמרו הלכה.** מדיבר טעם למילתיה מפני שמשביחו ואין לגמגם בדבר ונקט בה למתניתין בחמת ג"מ כל היכא דתני בחמת הלכה ואין לחסם ולגמגם בדבר: **וכן הגיתות שנו.** למשביחו שמוסקין זה עם זה ונעשים טעם אחד. אבל לאחר הגיתות שבבר קלט כל אחד ריחו וטעמו אין משביחו אלא פוגמו: **דידעי.** הכל יודעים שהוחזקו לערב: **בדבר הנטעם.** שאדם טועם קודם שלקחו ויכול להכחין שנתערב בו: **והא מדקתני סיפא.** ומשליג אין הודיעו אלא שהודיעו מכלל דריש דקתני אבל נותן לו את שמריו אע"ג דלא מודעיה: **אל אמר.** מיין שנשפה אתם ונשתרו השמרים אין מערבין אותו ביין שנשפה היום שמא יין זה מקלקלין יין אחר: **אבל נותן הוא לו את שמריו.** אל יין עלמו. ויום ואתם לאו דוקא והוא הדין ליום ויום משמי חביות אלא אורחא למילתא נקט לשתם יום ואתם משמי חביות: **השופה יין.** כל דבר הגלול המזרק בתוכו מכלי אל כלי שלא יתערבו בו שמרים קרו לה שפייה: **מוגיה.** נתן בו מיס שכן דרכו: **בסים.** מבוסס וטוב: **והא אין מין ואין לתגר אלא לרמות כו'.** ואמוני היינו תגר ויחזור אמוני זה וימכרנו בחזקת יין בחנות והרי הסים מעורבין בו ואתה מכרת לו ואיכא לפני עור (ויקרא יט): **מזיגת דידי מידע ידיע.** שאני נותן בו מיס הרבה: **וכי תימא מייתי חמרא ומערב ביה.** על שלא יהא ניכר טעם הסים: **ת"ר.** דלכולי האי מייתינן: **אין לדבר סוף.** שלא הסים לבדם אסור למכור למנוני שמא יערבם ביין ולא תהא אלא בזמן שאני מוכר לו דבר הטעון לרמות בו כמות שהוא עכשיו: **למחלה נאלים ונרגיע.** הכל כמנהג המדינה יטיל מיס אם אתה מחלה אם אינם שלים: **מותני' ולא יפחות את השער.** למכור בזול מפני שמרגיל לבא אללו ומקפח מזונות חבירו: **וזכור לטוב.** שמתוך כך תוללי פירות מוכרין בזול: ד**גריסין.** פולין גרוסות בריחים אחת לשתים: **לא יבור.** את הפסולת לפי שמתוך שנרלות יפות הוא מעלה על דמיהם הרבה מדמי הפסולת שנטל מהם: **ומודים מפיהן.** טועמת מפרש בגמרא: **ומודים שלא יבור מעל פי המגורה.** למעלה להרלות יפות ואת הפסולת שבתוכו לא בירר: **לפי שאינו שלא לגונב את העין.** בבריה זו: **ואין מפרכסין.** מפ' בגמרא: **לא את האדם.** עבד כנעני העומד לימכר: **גמ' שיסקי.** פרוש"י: **מאי טעמא.** נקט זכור לטוב לשון ברכה:

משום

קצא א מיי' פי"ח מהל' מכירה הל' ה סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סי' רכח סעיף יג:

קצב ב מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף טו:

קצג ג מיי' שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יב:

קצד ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף יג:

קצה ה מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף טז:

קצו ו ז מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף יפ:

קצז ח מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעיף יח:

קצח ט עיין במ"מ שם הל' ו טוש"ע שם סעיף יד:

קצט י טוש"ע שם סעיף יג:

[כ] מיי' שם הלכה ו:

ר ל מ מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף יפ:

רא נ ס מיי' שם טוש"ע שם סעיף יז:

רב ע מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ט:

לעזי רש"י

פרוני"ש. שזיפים.

ג) [שבת נב: ע"ש], ד) ב"ב כפ:, ה) [סס], ו) [ד"ה גרסינן אחר ד"ה לפ יבור], ז) [ג"ל תמץ], ח) [וע' תוס' סנהדרין יד: ד"ה אל יחסר וכב"ב לו: ד"ה כל],

הגהות הב"ח

(ג) גמ' וכי תימא מאי אבל נותן:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ת"ר אלא"ל כו'. ב"ב גירסת הר"ף להיפך וכ"ל דלא יערב לו ישנים בחדשים ועל כיולא בזה אמרי (ועמ"ש בפ"ט מה' מכירה כ"ג): [ב] רש"י ד"ה מפני. ודוקא כו'. ב"ב אבל הרמ"ם לא כתב כן: [ג] שם וכן כו'. ב"ב אבל הר"ף חולק ע"ז ולכן אמרה המתני' דוקא על יין וכן פ' הרמ"ם:

מוסף רש"י

השופה. מריס (שבת קכט. גיטין סח. סנהדרין קט. חולין סז.) **שופך** (ב"ק קטו:) מערה נמחת מכלי אל כלי (חולין קיב:). **שהוא מרגילן לבא אצלו.** כשאומרים שולחן לוחן של תתניות לקנות מן התגוים (ב"ב כא:). **שיסקי.** שקדים (שם).